

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Secundum principale Argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

quod, sit substantia intrinsece, essentialiter, & formaliter ut quod; ergo in eodem genere, quia est genus causæ principalis non potest entitas intrinsece accidentalis ut quo, id est, modus accidentalis intrinsece, & formaliter producere ut quo; substantiam; sed necesse est ut in illo genere causæ principalis id quod producit ut quo sit substantia ut quo formaliter, essentialiter, & intrinsece à paritate rationis.

16 Antecedens illud est manifestum, quia causalitas causæ principalis, & medium formale per quod causa principalis producit ut quod substantiam, & constituitur in esse causæ principaliter producentis ut quod substantiam, constituit ut quo, & producit ut quo principaliter dando esse substantiale effectui ut quo: sed creatio Angelis, & generatio hominis sunt causalitas principalis, & medium formale principale per quod causa principalis creat ut quod, & generat ut quod, & à quo constituitur in esse producentis principaliter ut quod substantiam Angelis, & hominis, quatenus substantia sunt; ergo creatio Angelis, & generatio hominis in genere causæ principalis efficientis extrinsece constituant ut quo, & producant principaliter Angelum, & hominem in esse substantiarum,tribuendo, & dando ipsis ut quo principaliter esse substantiale essentialiter intrinsecum quatenus tale.

17 Et ratio est manifesta, quia genus causæ principalis efficientis constituitur adæquate, & totaliter in esse talis per entitatem causæ producentis, & per influxum, actionem, productionem, & causalitatem efficientem principalem; ita ut in illo genere ad talem constitutionem nihil aliud intercedat: sed entitas causæ non est quæ producit ut quo principaliter substantiam Angelis: sed potius ut quod: ergo nihil aliud restat ut producat principaliter ut quo substantiam Angelis nisi creatio, actio, seu productio illius: ergo.

18 Totum hoc ex principiis ipsius P. Hurtado evidenter convincitur, quia in principiis huius auctoris, principium illud, nemo dat quod non habet, proportionali modo, & secundum distributionem accommodatam verificatur de omnibus, ita ut nemo det ut quod, nisi quod continet ut quod in genere causæ principalis, & nemo det ut quo, nisi quod continet ut quo: sed creatio Angelis, & generatio hominis in genere causæ principalis tribuunt ut quo Angelo, & homini esse substantiale intrinsecum essentialiter, & formale: ergo creatio Angelis, & generatio hominis continent in se esse substantiale, intrinsecum, essentialiter, & formale ut quod.

19 Maior quoad primam partem adeo est certa in principiis huius auctoris, ut solum propter illam asseruerit in *Physica*, disp. 9. sect. 5. subsect. 1. per totam accedens non attingere immediate, neque ut causam principalem, neque ut causam instrumentalem productionem substantiæ in genere causæ efficientis extrinsece; unde adæquate, & totaliter solum docet substantiam ut quod dare esse substantiale effectui; ergo causa quæ ut quod principaliter producit substantiam debet esse substantia ut quod.

20 Secunda pars eiusdem maioris patet ex argumento quodam, quo utitur ipse P. Hur. in eadem *Physica*, disp. 12. de creatione, sect. 4. §. 85. ubi probat creationem esse independentem ut quo,

quia producit in genere causæ efficientis ut quo, seu reddit suum terminum independentem ut quod; argumentum sic se habet tertio probatur, creatio reddit suum terminum independentem ut quod ab omni subiecto: ergo illa est independentem ut quo à subiecto omni; probatur consequentiam, quia effectus formalis formæ continetur ut quo in forma ipsa, nisi enim sua essentia sit ut quo talis, quale denominat subiectum implicat illud denominare, nisi enim cognitio sit quo cognoscitur obiectum, non potest obiectum esse cognitum ut quod, nec potentia cognoscens ut quod; quibus suppositis sic argumentor, premendo eadem vestigia adversariorum. Creatio Angelis, & generatio hominis reddunt suum terminum, & producant illum substantialem ut quod, & constitunt ergo efficienter in esse substantialis ut quod: ergo illa est substantialis ut quod; probatur consequentiam, quia effectus debet contineri in causa à qua constituitur, nisi enim causa ut quo sit ut quo talis, qualis est effectus, implicat illum constituere in tali esse sive intrinsece sive extrinsece; ut iam probatum manet. Tunc sic, creatio est entitas substantialis ut quo: ergo non potest esse accidentalis ut quod, sicut, quia creatio est independentem ut quo à subiecto per te non potest esse dependens ab illo ut quod.

Dices creationem non solum efficienter, sed etiam quasi formaliter constituere terminum in esse independentem ut quod à subiecto, & ideo ipsam debere esse independentem ut quo.

Sed contra manifeste, quia tota constitutio creationis est producendo terminum, & efficiendo ipsum intrinsece quatenus ille est independentem à subiecto: sed generatio hominis producit terminum substantialem, & afficit illum, quatenus talis terminus intrinsece, & essentialiter est substantialis; ergo sicut se habet creatio respectu termini independentis, se habet generatio respectu termini substantialis, quatenus substantialis est, quia si illa producit terminum qui non dependet, hæc producit terminum qui est substantialis; si illa afficit intrinsece terminum ratione cuius exercet quasi genus causæ formalis intrinsece, ratione cuius componit cum termino concretum intrinsecum independentem, ita etiam generatio hominis, & productio substantiæ, quatenus substantia est afficit intrinsece terminum productum, & constituit cum illa concretum intrinsecum, & formale, substantia nimirum generata; ergo sicut creatio est intrinsece, & essentialiter independentem ut quo, etiam similiter productio substantiæ erit intrinsece, & formaliter substantia ut quo, quia ubi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis.

SVBSECTIO I.

Secundum principale argumentum ponitur.

OVia omnis participatio, per quam aliquis effectus participat suum esse à causa efficiente extrinseca, non solum terminative, & extrinsece: sed etiam intrinsece, essentialiter, & formaliter est in gradu in quo est effectus, qui participat suum esse à sua causa principali efficiente, id est talis est illa participatio intrinsece,

Quæst. V. Vtrum detur actio substantialis? 561

& essentialiter in esse participationis, & modi participandi, quale est esse participatum per illam in esse effectus participati.

24 Sed actio per quam producit substantia quatenus substantia, v.g. homo, & Angelus est participatio per quam substantia participat esse à sua causa efficiente, & producit quatenus est substantia, ac proinde intrinsece, & formaliter. & non extrinsece est in gradu substantiæ; ergo ipsa actio per quam producit substantia non solum extrinsece, & terminative, sed etiam intrinsece essentialiter, & formaliter est substantialis, & in gradu substantiali necessario.

25 Minor luce meridiana est clarior, quia nihil aliud est participatio in genere causæ efficientis nisi dependentia effectus à causa, & productio limitata effectus in suo esse, ratione cuius aut extensivæ, aut intensivæ non accipit effectus totum esse quod continetur in causa productivæ, sed solum aliquid, seu partem illius adæquati quod continetur in causa, ac proinde dicitur talis effectus non totum, quod continetur in causa virtualiter, sed partem solum capere, aut accipere efficienter ab illa, à parte enim capiendi, seu accipiendo dicitur effectum participare esse à causa, & productio, seu causalitas per quam effectus producit à causa, dicitur effectus participatio à causa; ergo actio per quam creatur Angelus in quantum substantia, & generatur homo in quantum talis sunt participationes intrinsece essentialiter, & formaliter per quas participatur substantia in esse substantiæ formaliter, & intrinsece.

26 Consequentia prima est evidens in Darij, evidenter enim colligitur ex maiori, & minori.

27 Maior in qua est tota difficultas sic demonstratur quia participatio per quam producit à Deo in genere causæ efficientis principalis unio hypostatica humanitatis Christi ad Verbum divinum, non solum est supernaturalis extrinsece, & terminative, sed etiam quoad substantiam intrinsece, essentialiter, & formaliter supernaturalis, quod fides nostra docet, & omnes Theologi, ac Patres Ecclesiæ sine vlla controversia docent, quam ob rem merito Agapitus Papa scriptum reliquit *Epistola ad Animum*, hoc mysterium solius fidei contemplatione cernendum esse ad quæ provehat humilitas carnis, ad quæ etiam inclinatur altitudo Deitatis, quid sit quod caro sine Verbo non agit, & quid, quod Verbum sine carne non efficit, quomodo Christus ita inter Deum, & hominem mediator apparuit, ut solita sublimaret insolitis, & insolita solitis temperaret, sic ille. Dionysius Areopagita *cap. 2. de divinis nominibus*, intrinsecam supernaturalitatem huius actionis his verbis docuit: Iesu in carne apparitio, & ineffabilis est sermoni omni, & omni ignota intelligentiæ, ipsi quoque antiquissimorum Agelorum primati non satis perspecta: conspirat Damascenus *lib. 3. de fide, cap. 1.* ubi novum omnium novorum, & solum sub sole novum per quod Dei apparuit infinita virtus, bonitas, & sapientiâ dicit Beatus etiam Leo Papa cum esset ipse cardo, & vertex totius Ecclesiæ, hoc opus miraculorum quasi omnium supernaturalium cardinem, & verticem celebravit, ratione cuius Cyrillus Alexandrinus ad Reginas ait, hoc esse quasi ænigma sacratissimum, quod summa potius veneratione suscipiendum est, quam humani iudicis trutinæ

R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

subijciendum; eamque ob rem inquit P. Suarez omnia quæ in hoc divino mysterio tractantur supra rationem, supra captum omnem sita sunt utpote divina. Itaque actio illa, qua humanitas Christi unita est Verbo divino non solum est supernaturalis extrinsece, eo modo quo resurrectio mortui, & restitutio oculi, sed potius intrinsece, & essentialiter quoad substantiam.

Item sanctificatio iusti per quam infunditur gratia sanctificans in animam iusti est intrinsece quoad substantiam supernaturalis, ut definitur à Clemente V. in Concilio Viennensi, & à Concilio Tridentino, & multis alijs Synodis, & Concilijs, ut erudite tractat P. Franciscus Suarez *tom. 3. de gratia, lib. 6. cap. 3. à nu. 6. usque ad finem.* Item supernaturalem esse actionem quoad substantiam, qua auxilia tribuuntur à Deo ad merendum de condigno gloriam, & etiam qua disponitur peccator immediate, & proxime ad iustificationem (in quo nulla controversia est inter Doctores) docet Tridentinum Concilium *sessione 6. cap. 7.* & idem est de actione qua mediante consecratur hostia, & reproducit corpus Christi, nec vlllo modo potest dubitari, quod actio per quam producit visio beatifica sit intrinsece, formaliter, & essentialiter supernaturalis; unde male audiret, qui diceret actionem incarnationis, infusionem sanctitatis, & virtutum supernaturalium, ac tandem visionem beatificam non esse supernaturales intrinsece essentialiter, & formaliter, sed tantum terminative extrinsece, & ita male audiret, ut in apertam hæresim incideret sine dubio ut asserunt P. Suarez, 1. to. in 3. part. disp. 1. 6. & 8. lib. 1. de gratia actuali, cap. 8. & 9. & lib. 6. de essentia gratia, cap. 4. & 5. P. Vasq. 10. 1. in 1. p. disp. de visione Dei, quæ est 38. per totam, præcipue disp. 37. contra Armenos, P. Valentia *ibidem*, & reliqui Doctores quos hucusque vidi cum Divo Thoma, 1. p. q. 12. per totam, & 3. p. q. 1. & 1. 2. agendo de iustificatione hominis.

Imo, quia extrinsece terminative habet super-naturalitatem ex eo quod producat terminum quoad substantiam intrinsece essentialiter, & formaliter supernaturalem colligitur ab omnibus Doctoribus Patribus, & Concilijs tales actiones esse intrinsece formaliter, & essentialiter supernaturales, quia tales actiones sunt participationes formales per quas in genere causæ efficientis principalis, entitates, quoad substantiam intrinsece, essentialiter, & formaliter supernaturales participat esse à Deo auctore supernaturali formaliter.

Item, actio qua producit entitas spiritualis 29 intrinsece, essentialiter, & formaliter (ut est creatio Angeli, creatio animæ rationalis, emanatio substantiæ Angeli à natura, productio speciei intelligibilis existentis in intellectu Angelico, & productio Verbi mentis, &c.) est intrinsece formaliter, & essentialiter spiritualis sine eo quod habeat aliquid materialitatis, cuius nulla ratio esse potest, nisi quia est participatio per quam entitas spiritualis participat esse spirituale, à causa propria principali efficiente, quatenus entitas spiritualis quod nullus unquam Philosophus in dubium revocavit, neque aliquis ita mentis inops potest reperiri, qui audeat dicere talem actionem seu participationem esse materiale, & corpoream, solumque extrinsece, & terminative esse spirituale, quia fieri, participatio, & actio essentialiter ex sua natura ordinata, primario &

B b b b per

per se ad communicandum esse spirituale terminus spiritualiter debet esse intrinsece formaliter, & essentialiter in gradu in quo est terminus productus per illam, & sic debet esse talis intrinsece, & essentialiter qualis est entitas illius termini extrinseci, qui media tali actione seu participatione participat suum esse à propria causa principali efficiente.

30 Quod adeo verum, & ratum est, ut licet causa instrumentalis, & quæ producit virtute alterius ut quod terminum sit inferioris ordinis, & gradus, ac est terminus productus per illam, nihilominus actio, quæ producit talis terminus superioris ordinis ab instrumento inferioris ordinis non est inferioris ordinis ac est instrumentum, sed potius est in eodem gradu ac est terminus productus per illam; ita ut si terminus sit spiritualis actio sit intrinsece spiritualis, etiam si instrumentum sit corporeum, & si terminus est supernaturalis intrinsece, actio etiam sit intrinsece supernaturalis ut videre est in Sacramentis, quæ licet sint entia materialia corporea, & sensibilia, nihilominus producant gratiam sanctificantem actione spirituali, & supernaturali, non solum intrinsece, & terminative: sed etiam intrinsece essentialiter quoad substantiam formalissimam; & ratio à priori est, quia talis actio specificatur essentialiter non à principio effectivo extrinseco, sed à termino producto per illam: atqui terminus est quoad substantiam intrinsece, & formaliter spiritualis, & supernaturalis; ergo talis actio erit intrinsece, & essentialiter supernaturalis, ac proinde erit supra omnia principia intrinseca entis naturalis à quo fluit.

Præterea si terminus est accidentalis, & materialis etiam actio est intrinsece accidentalis, & materialis, & hoc est ita certum ut etiam si Deus producat accidens materiale non debeat producere illud actione spirituali substantiæ: sed potius actione accidentali, & materiali, & tali intrinsece, & essentialiter, non qualis est Deus qui est substantia spiritualis: sed qualis est terminus per illam productus, quia eo modo est participatio intrinsece, & formaliter, quale est effectus participatum à propria causa efficiente; ergo omnis participatio per quam aliquis effectus participat suum esse à causa efficiente extrinseca non solum terminative, & extrinsece: sed etiam intrinsece, essentialiter, & formaliter est in gradu in quo est effectus, qui participat suum esse à propria causa principali efficiente, id est talis, qualis est effectus.

31 Vergetur, quia ex inductione facta constat actionem, quæ terminatur ad terminum superioris ordinis, & gradus esse in superiori ordine, & gradu, eo in quo est actio per quam producit terminus inferioris ordinis, & gradus; unde actio per quam producit intellectio est in gradu spirituali, vitali, intellectivo, superiori, & perfectiori, gradu in quo est actio per quam producit calor, quia calor productus per talem actionem est in gradu inferiori ac est intellectio producta per primam actionem: sed omnis substantia est in gradu superiori, & perfectiori, ac est gradus in quo est accidens: ergo etiam actio per quam producit omnis substantia est in gradu superiori perfectiori, ac est gradus in quo est omnis actio productiva accidentis, quia actio, fieri, seu participatio alicuius proportionatur, & affi-

milatur cum termino producto per illam, quia essentialiter ordinatur ad illum, & specificatur essentialiter ab ipso: sed gradus, & ordo immediate superior gradu, & ordine in quo est accidens, & actio productiva illius (qui gradu vel ordo dicitur accidentalis) est ordo, & gradus substantialis intrinsece formaliter, & essentialiter, quia ens ut sic, immediate, & adæquate dividitur in entitatem substantialem, & accidentalem tanquam in duos gradus, & ordines adæquate complectentes, & exhaustientes omnem latitudinem entis; ergo omnis actio per quam producit substantia est in gradu, & ordine substantiali intrinsece formaliter, & essentialiter.

Tandem vergetur. Quia omne prædicatum non solum extrinsece terminative: sed etiam intrinsece, essentialiter, & formaliter continetur in tota latitudine actionis, ita ut sub actione ut sic dentur actiones participantes in se intrinsece, & formaliter omnia prædicata intrinsece existentia in proprijs terminis, & ratione illorum (præter gradum substantialem, de quo nunc disputamus), & ideo dantur aliquæ actiones, quæ sunt intrinsece, & formaliter accidentales, aliæ intrinsece, & formaliter corporeæ, aliæ spirituales intrinsece, aliæ vitales intrinsece; item intellectivæ, & amativæ, voluntariæ, & involuntariæ intrinsece, & tandem supernaturales non solum extrinsece, & terminative, sed etiam quoad substantiam intrinsece essentialiter, & formaliter, quia termini producti per illas participant formaliter, & intrinsece talia prædicata: sed etiam termini producti per actiones sunt entitates substantiales intrinsece formaliter, & essentialiter; ergo tales actiones non solum terminative extrinsece: sed etiam intrinsece essentialiter, & formaliter erunt substantiales. Hæc consequentia patet, primo evidenter, quia ubi est eadem ratio formalis est idem effectus formalis: secundo, quia nullum discrimen potest rationabiliter tribui propter quod actiones possint participare omnes gradus entis intrinsece formaliter, & essentialiter, & non participant gradum substantialem: tertio, quia impossibile est, quod inter gradus subordinatos participet aliqua actio gradum superiorem, & inferiorem, & non participet gradum intermedium, quia in rebus subordinatis non datur transitus de termino ad terminum sine medio, ut videre est in homine, & reliquis entitatibus: sed actio per quam producit Angelus participat gradum entis, & gradum spirituale: ergo necessario debet participare formaliter, & intrinsece gradum substantialem intermedium inter duos illos terminos entis, & spiritus quos participat talis actio, non solum terminative extrinsece: sed etiam formaliter, intrinsece, & essentialiter.

SVBSECTIO II.

Alia argumenta pro nostra conclusione ponuntur.

Tertio sic probatur, & confirmatur amplius dicta; quia videmus actionem corpoream ita affixam esse rei corporeæ producendæ, ut per illam non possit produci res spiritualis, & etc. colligimus ad rem spirituale alioquin actionem